

159

II

Total No. of Questions – 32
Total No. of Printed Pages – 4

Regd.
No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part – III
COMMERCE, Paper – I
(Telugu Version)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

PART – I (Marks – 50)

SECTION – A

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 40 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయుము.

2 × 10 = 20

1. సొంత వ్యాపారము వలన కలుగు ఐదు ప్రయోజనాలు మరియు ఐదు పరిమితులు వివరించండి.
2. సంస్థాపన పత్రము అంటే ఏమిటి ? అందులోని క్లాజులు వివరించండి.
3. వ్యాపార విత్తం అంటే ఏమిటి ? ఒక వ్యాపార సంస్థలో దాని అవసరాన్ని, ప్రాముఖ్యాన్ని వివరించండి.

SECTION – B

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానములు 20 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయండి.

4 × 5 = 20

4. పరిశ్రమ అంటే ఏమిటి ? నాలుగు రకాలైన పరిశ్రమలను సోదాహరణముగా వివరించండి.
5. భాగస్వామ్య వ్యవస్థ లోని ఏవేని మూడు ప్రయోజనాలు మరియు రెండు పరిమితులు పేర్కొనండి.
6. వాటాలకు మరియు డిబెంచర్లకు మధ్య వున్న ఐదు తేడాలు వివరించండి.
7. స్వల్పకాలిక విత్తమునకు వున్న ఐదు వనరులు ఏవి ?
8. MSMES ల చట్టం – 2006 ప్రకారం ఉత్పత్తి సంస్థలు నిర్వచించండి.
9. బహుళ జాతి సంస్థల ఐదు లక్షణాలు పేర్కొనండి.

SECTION – C

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా ఐదు ప్రశ్నలకు 5 పంక్తులకు మించకుండా సమాధానాలు వ్రాయుము.

5 × 2 = 10

10. వ్యాపారాన్ని నిర్వచించండి.
11. వాణిజ్యం అంటే ఏమిటి అర్థమైంది ?
12. సహకార సంఘం అర్థం ఏమిటి ?
13. సక్రియ భాగస్థుడు.
14. ప్రభుత్వ కంపెనీ.
15. కనీసపు చందా.
16. డిబెంచర్లు
17. E-బ్యాంకింగ్

159 (Day-11)

1

P.T.O.

PART – II (Marks – 50)
SECTION – D

క్రింది ప్రశ్నకు సమాధానము వ్రాయుము.

1 × 20 = 20

18. క్రింది అంకణా నిల్వల నుండి Mr. ప్రవీణ్ యొక్క వర్తక, లాభ - నష్టాల ఖాతా మరియు ఆస్తి - అప్పుల పట్టి 31 మార్చి, 2015 తేదీతో అంతమవు సంవత్సరమునకు తయారు చేయండి.

అంకణా

వివరములు	డెబిట్ నిల్వలు రూ.	వివరములు	క్రెడిట్ నిల్వలు రూ.
ప్రారంభ సరుకు	1,200	అమ్మకాలు	42,000
నగదు	1,200	ఋణదాతలు	10,000
వసూలు బిల్లులు	2,000	మూలధనము	20,800
పెట్టుబడులు	3,000	చెల్లింపు బిల్లులు	6,000
బ్యాంకు	1,000	బ్యాంకు ఓవర్ డ్రాఫ్ట్	1,200
భీమా	600		
భవనాలు	10,000		
ఫర్నిచర్	3,000		
ఋణగ్రస్తులు	30,000		
ఆదై	600		
జీతాలు	6,000		
కొనుగోళ్ళు రవాణా	400		
వేతనాలు	1,000		
కొనుగోళ్ళు	20,000		
	80,000		80,000

సర్దుబాట్లు :

- (1) చెల్లించ వలసిన జీతాలు రూ. 2,000
- (2) ముందుగా చెల్లించిన భీమా రూ. 200
- (3) భవనాలపై తరుగుదల 10% గా లెక్కించండి.
- (4) ఋణగ్రస్తులపై 5% రాని బాకీల నిధి ఏర్పాటు చేయండి.
- (5) ముగింపు సరుకు రూ. 11,000

SECTION – E

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఒకదానికి సమాధానము వ్రాయండి.

1 × 10 = 10

19. క్రింద ఇచ్చిన వివరాల నుండి మూడు వరుసల నగదు చిట్టాను తయారు చేయండి.

		రూ.
2016, జనవరి 1	చేతిలో నగదు	18,000
"	బ్యాంకులో నగదు	16,000
" 4	ఫర్నిచర్ కొని చెక్ ద్వారా చెల్లింపు	4,000

"	7	నగదు అమ్మకాలు	2,000
"	8	బ్యాంకులో జమ చేసిన నగదు	5,000
"	12	రామ్ కు చెల్లించిన నగదు	3,800
		వచ్చిన డిస్కాంట్	200
"	14	కొనుగోళ్ళు	4,000
"	16	ఆఫీస్ అవసరాలకై బ్యాంకు నుండి తీసిన నగదు	8,000
"	18	కేశ్ నుంచి వచ్చిన చెక్	6,800
		ఇచ్చిన డిస్కాంట్	200
		(ఈ చెక్ బ్యాంకులో జమ చేయడమైనది)	
"	22	చెల్లించిన టెలిఫోన్ చార్జీలు	1,000
"	25	జీతాలు	2,000

20. 31 డిసెంబర్, 2015 తేదీ నాటికి సరియగు వైట్లవి ప్రోడర్స్ వారి బ్యాంకు నిల్వల సమన్వయ పట్టి తయారు చేయండి :

- (1) నగదు పుస్తకము ప్రకారము బ్యాంకు నిల్వ రూ. 21,000
- (2) బ్యాంకులో జమచేసినా వసూలు కాని చెక్లు రూ. 6,000
- (3) జారీ అయి బ్యాంకులో చెల్లింపుకు దాఖలు కాని చెక్లు రూ. 2,000
- (4) పాస్ బుక్ లో మాత్రమే నమోదయిన, డెబిట్ అయిన, బ్యాంకు చార్జీలు రూ. 100
- (5) భాతాదారుడు నేరుగా బ్యాంకులో జమ చేయగా ఇది నగదు పుస్తకములో నమోదు కాలేదు రూ. 2,000

SECTION - F

ఈ క్రింది ప్రశ్నలలో ఏ రెండింటికైనా సమాధానాలు వ్రాయుము.

2 × 5 = 10

21. వివిధ భాతాలు, ఆ భాతాల డెబిట్ మరియు క్రెడిట్ సూత్రములు సోదాహరణముగా వివరింపుము.
22. ఏవేని ఐదు రకాల తప్పులను వివరింపుము.
23. క్రింది వివరములతో చరణ్ భాతాను తయారు చేయండి :

		రూ.	
2015, డిసెంబర్	1	చరణ్ కు అమ్మిన సరుకు	6,000
"	3	చరణ్ నుండి వచ్చిన నగదు	2,000
"	5	చరణ్ వాపసు చేసిన సరుకు	500
"	8	చరణ్ కు నగదుకు అమ్మిన సరుకు	7,000
"	10	చరణ్ కు అమ్మిన సరుకు	1,000

24. క్రింది వివరములతో కొనుగోలు మరియు కొనుగోలు వాపసుల చిట్టా తయారు చేయండి.

			రూ.
2016, జనవరి	1	పరమేశ్వర్ నుండి కొన్న సరుకు	1,500
"	5	రాకేశ్ నుండి కొన్న సరుకు (వర్తకపు డిస్కాంట్ 5%)	2,000
"	8	పరమేశ్వర్ కు వాపసు చేసిన సరుకు	200
"	10	ఆనంద్ నుండి కొన్న సరుకు	1,800
"	15	రాకేశ్ కు పంపిన వాపసులు	300

SECTION - G

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానములు వ్రాయండి.

5 × 2 = 10

25. అకౌంటింగ్ నిర్వచించుము.

26. వ్యాపార అస్తిత్వ భావన.

27. జంట పద్ధతి విధానము.

28. క్రింది వ్యవహారములకు చిట్టా పద్ధతులు వ్రాయండి.

			రూ.
2016, జనవరి	1	దినేష్ వ్యాపార ప్రారంభమునకు తెచ్చిన నగదు	6,000
"	2	నగదుకు కొన్న ఫర్నిచర్	2,000
"	3	నగదు అమ్మకాలు	1,000
"	4	చెల్లించిన ఆదై	700

29. క్రింది వివరముల ఆధారముగా జనవరి 1, 2016 తేదీ నాటి ప్రారంభ పద్ధతి వ్రాయండి.

చేతిలో నగదు	రూ. 5,000
వసూలు బిల్లులు	రూ. 2,000
చెల్లింపు బిల్లులు	రూ. 3,000
ఋణగ్రస్తులు	రూ. 3,000
ఋణదాతలు	రూ. 2,000

30. క్రింది నిల్వలతో 31-12-15 తేదీ నాటి కృష్ణ అంకణా తయారు చేయండి.

వసూలు బిల్లులు	రూ. 1,500
వచ్చిన వాపసులు	రూ. 200
కొనుగోళ్ళు	రూ. 4,000
అమ్మకాలు	రూ. 6,000
పంపిన వాపసులు	రూ. 400
ఋణదాతలు	రూ. 2,000
నగదు	రూ. 4,000
మూలధనము	రూ. 1,300

31. అనామత్ భాతా.

32. మూలధన వ్యయము.